

אדריכלות במאות ה-18 וה-19
Architecture in the 18th and 19th Centuries

סמסטר: א' תשע"ד, 2 ש"ס

סוג המסגרת: שיעור

שם המרצה: ד"ר דנה מרגלית

טלפון: 0544643400

דואר אלקטרוני:

danamargalith@gmail.com

שעות קבלה: לפי תאום טלפוני מראש.

תאור הקורס

הקורס מיועד לסטודנטים מתואר ראשון בביה"ס לאדריכלות ומהפקולטה לאומנויות ופתוח למספר מוגבל של סטודנטים מהחוץ. מבנה הקורס ודגשיו נסמכים על ההנחה כי ידע בהיסטוריה של אדריכלות הכרחי לחינוך למקצוע, לעידוד למחשבה ביקורתית, ולעשייה משמעותית באדריכלות.

הקורס (הכולל כ-13 הרצאות) יעסוק באדריכלות במאות ה-18 וה-19, תוך שימת דגש על הנושאים המרכזיים שעמדו במרכז המחשבה והעשייה האדריכלית בתקופה. הקורס גם ידון בהשפעות מרחיקות הלכת של השינויים במאות ה-18 וה-19 על מקצוע האדריכלות, הגדרותיו, מטרותיו, וביטויו בעידן המודרני.

מטרת הקורס כפולה: מחד, לחשוף את הסטודנטים לנושאים ולמבנים החשובים באדריכלות של המאה המאות ה-18 וה-19, תוך שימת דגש על הקונטקסט התרבותי, החברתי, האומנותי, האסטטי, הפוליטי והעירוני שבהם התהווה, ומנגד, להעלות קונפליקטים ודילמות שמקורותיהם בתקופה, ולפתח אצל הסטודנטים חשיבה ביקורתית ויצירתית באדריכלות.

The course is offered to students from the School of Architecture and from the Faculty of the Arts, as well as to few students from other faculties. The structure of the course and its emphasis are based on the premise that the knowledge of architectural history is essential for architectural education, can facilitate critical architectural thinking, and promote creative and meaningful design.

This course (conceived as a series of 13 lectures) will deal with architecture in the 18th and 19th centuries and will concentrate on topics which were central to architectural thinking and making during this epoch. The course will also address the far reaching effects of the transformations during this period on the architectural profession, the role of architecture, and its expression in the modern era.

The objectives of the course are to familiarize students with significant topics and important architectural expressions of the 18th and 19th centuries, while exploring the broad cultural, social, aesthetic, urban, and political context in which these took place. In addition it will aim at bringing forth problems and conflicts which originated at the time, in order to encourage students to creative and critical thinking in architecture.

דרישות הקורס: נוכחות, מבחן

מרכיבי הציון הסופי: 100% בחינה מסכמת

בחינה: שילוב בין בחינת רב ברירה לבחינה רגילה.

הסבר עקרוני לגבי הבחינה המסכמת ואופייה ינתן לסטודנטים בהמשך.

נושאי הקורס (נתון לשינויים)

הקורס יעסוק באדריכלות במאות ה-18 וה-19, תוך שימת דגש על הנושאים המרכזיים שעמדו במרכז המחשבה והעשייה האדריכלית בתקופה - קדמה ונאורות, חזון ורפורמה, מהפכה, לאומיות, היסטוריציות, וטכנולוגיה.

הבנת היחודיות של תקופה זו ביחס לקודמותיה חשובה ביותר. הקורס מסתמך, במידה רבה, על ההבנות והידע של תיאוריה והיסטוריה של אדריכלות מהעת העתיקה ועד הברוק, שלמרות מגוון הביטויים שלהן, היה להן במשותף- בכך שעקבו אחרי תפיסת עולם ומדע מסורתיים.

רצף הרצאות (נתון לשינוי)

המאות ה-18 וה-19 כתקופת מעבר ושינוי

המהפכה המדעית וההשכלה, המהפכות החברתיות והמדיניות, המהפכות התעשייתיות (הקדמה).

קדמה ונאורות (המאה ה-18)

1. **קדמה, נאורות, והיסטוריה של אדריכלות**
התייחסות להיסטוריה של האדריכלות כמקור לאמיתות רציונאליות ומדעיות (ניאו-קלסיציזם/ הסגנון הגריקו גותי)
התייחסות להיסטוריה של האדריכלות כמקור לפיתוח סגנון וטעם סובייקטיבי (פיקצ'רסק)
התייחסות להיסטוריה של האדריכלות כמקור לפרשנות, ביקורת, ודימיון (אד' הרמניוטית)
2. **קדמה, נאורות, העיר, והציבור**
המערך הציבורי ותכנון העיר המודרנית (פאריס, לונדון)
מבנים לשירות הציבור: שווקים, תאטראות, בתי ספר, מבני אדמיניסטרציה וממשל.
3. **קדמה נאורות ואדריכלות הגנים**
גנים ניאוקלאסיים וגני הפיקצ'רסק
4. **קדמה, נאורות ואדריכלות "מדברת"**
מוסדות עם פרוגרמות חדשות (עבודותיהם של אדריכלים איטיין לואי בולה וקלוד ניקולה לדו).

מהפכה (המאה ה-18 וה-19)

5. **אדריכלות מהפכנית באירופה**
אדריכלות כפרופגנדה לאומנית ודמוקרטית (צרפת)
אדריכלות של תעשייה, כסף ומסחר (אנגליה)
סביבות מגורים ועבודה לבורגנות (אנגליה, צרפת)
סביבות מגורים ועבודה לפועלים (אנגליה)
6. **אדריכלות מהפכנית בארה"ב**
(הרצאת אורח ד"ר רועי קוסלובסקי)

לאומיות והיסטוריציות (המאה ה-19)

7. **אדריכלות לאומית ואדריכלות היסטוריסטית**

התחייט סגנונות הקלאסיקה והגותיקה - הניאו קלאסיקה והניאו-גוטיקה (אנגליה, צרפת, וגרמניה)
סגנון היסטוריציסטי אבולוציוני (גרמניה)

תיעוש וטכנולוגיה (המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20)

8. **אדריכלות התיעוש וזרם ה"אומנות והאמנות" באירופה**
העיר המתועשת ועיר הגנים
גשרים, תחנות רכבת ומבני ציבור מתועשים ומבני ה"אומנות והאמנות"

9,10. **אדריכלות הארט נובו באירופה**
בלגיה, צרפת, אנגליה, ספרד

11. **אדריכלות התיעוש וזרם ה"אומנות והאמנות" בארצות הברית**
תכנון העיר המתועשת וריאותיה הירוקות
אסכולת שיקאגו (גורד השחקים) ומבני הארט אנד קרפטס

12. **אדריכלות הארט נובו בארצות הברית**

13. **סיכום וחזרה.**

רשימת ספרות (נתון לשינויים)

הקורס מסתמך על ארבעה ספרים חשובים.

לקראת כל הרצאה, סטודנטים יקבלו רשימת קריאה שתפרט את העמודים הרלוונטים להרצאה

1. Barry Bergdoll, EUROPEAN ARCHITECTURE 1750-1890, Oxford University Press, the Oxford History of Art Series, 2000.
2. Spiro Kostof, A History of Architecture, Settings and Rituals, New York, Oxford, Oxford University Press, 1995, pp. 547- 603- 547, pp. 635- 667
3. Ching Jarzombek, Prakash, A global history of Architecture, New Jersey and Canada, 2007, pp. 537-656
4. V. Beirrmann, B.Borngässer and all, Architectural Theory from the Renaissance to the Present, Tachen, 2003

חומר עזר נוסף: מצגות

חומר מחייב למבחן: הרצאות ומצגות השיעורים.